

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Dommedags Bog

Citation: Dalgas, Ernesto: "Dommedags Bog", i Dalgas, Ernesto: *Dommedags Bog*, udg. af Henrik Schovsbo, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1996, s. 377. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgasdomval-shoot-idm139915686915712/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Dommedags Bog

- ren): hash. – *Saturni*: Saturns (om planeten). – *Og atter skifted (...)*
Drom: citat fra Byrons digt fra 1816, *The Dream*, str. 3. Om B. se
n.t.s. 57. – *Newtons Rum*: if. den klassiske fysik, udtrykt af den eng.
fysiker Isaac N. (1642-1727) i *Philosophiæ Naturalis Principia Mathe-*
matica (1687). »Naturvidenskabens matematiske grundsætningers»
udgør verden et absolut system, hvor der gælder ensartede regler.
Dvs. at alle fænomener kan beskrives i det samme koordinatsystem.
Det er denne beskrivelse, der i beg. af 20. årh. blev udvidet med
Einsteins relativitetsteorier. – *fysikalsk(e)*: fysisk.
- 77 *Eros og Neikos*: gr. kærlighed og strid. Ordet N. ses ikke anvendt i
den gr. mytologi som gudenavn, hvorimod E. hos Hesiod (7. årh.
f.Kr.) er en af de første guder, der stiger op af Kaos, urtilstanden. –
forbøgne: skjulte. – *Huldgudinde(r)*: grane, smuk ung kvinde, her om
de hyrdinder, der legede med guden Krishna. – *Krishna*: ind. gude-
skikkelse, der optræder i mange forskellige sammenhænge. Kend-
test er K.-fortællingerne i helteedigtet *Bhagavadgita* (ca. 200 f.Kr.,
Den højes sang). – *Civus Land*: Indien; C. er en ind. hovedgud. – *Mo-*
lech(s): se n.t.s. 27.
- 78 *Talisman*: tryllebillede, amulet. – *fonden Skaar og Lyde*: hel og fejlfri.
– *determineret*: styret af (ydre) årsager. – *Sorrig*: sorg.
- 79 *Ave Maria*: lat. Hil dig, Maria. Begyndelsesordene og navnet på den
alm. katolske Mariabøn.
- 80 *Jupiter*: rom. gud, svarer til gr. Zeus, himmelguden. – *Jonas (...)* *Ma-*
ve: Jonas, 2. – *Spyttegøg*: grønskolling. – *Kallun(krømmer)*: del af ko-
ens mave, simpel spise. – *Kynikeren Krates* (ca. 300 f.Kr.): gr. filosof.
Som de øvrige kynikere, især Diogenes (ca. 400-325 f.Kr.), levede
han efter den idé, at et almindelig samfund er en illusion; blot et
fællesskab af vismænd kan fungere. På den anden side mente han, at
alle, der stræber, har mulighed for at opnå den fornødne visdom. –
Okeanos: gr. urhavet rundt om Jordskiven.
- 81 *tvende Titler*: der tænkes formentlig på professor, dr.phil. – *Badske-*
rer(ner): middelalderlig kirurg, barber. – *Herakles*: lat. for den gr. helt
Herakles; her brugt i ed.
- 82 *Lami(er)*: gr. gengangerånd, der røver små børn. – *Vampyr(er)*: blod-
sugende spøgelse. – *Erinye(r)*: gr. hævngeand. – *Manade(r)*: kvin-
delig deltager i den gr. vingud Dionysos' ekstatiske orgier. –
Sfinx(er): gr. fabeldyr, vinget løve med kvindehoved. – *Cræer*: gr.
tre gamle, troldkyndige kællinger. – *Syllogisme*: se n.t.s. 34.
- 83 *Ametyst(er)*: ædelsten. – *Filosofopolis*: nydannet ord, sammensat af gr.
filosofos og polis (by): filosofernes by. – *Hume, David* (1711-1776):
eng. filosof. I *An Enquiry Concerning the Principles of Morals* (1752,
»En undersøgelse af moralens principper», ikke i sin helhed på da.)
analyserer han med metodisk forbillede i samtidens nye naturvi-